תוספתא · מהדורת ליברמן · סדר זרעים

תוספתא דמאי (ליברמן)

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא דמאי (ליברמן)

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-דמאי-ליברמן/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 6
פרק ג 9
פרק ד 11
פרק ה 14
פרק ו 18
פרק ז 19
פרק ח 21

פרק א

א הקלין שבדמיי, השיתין והרימין והחוזרדין חזקתן בכל מקום פטורין, ואם היו משתמרין חייבין, אם כחס על שדהו פטורין. ר' יוסה אומ' שיתין שבציפורין חייבות, מפני שהן משתמרות. ר' יוסי בר' יהודה או' הנובלות שנמכרות עם התמרים חייבות. וחכמים או' עד שלא יטילו שאור פטורות, משייטילו שאור חייבות.

ב בראשונה היה חומץ שביהודה פטור, מפני שחזקתו מן התמד, עכשיו שחזקתו מן היין, חייב.

ג הבכרות והסייפות בגנה חייבות, בבקעה פטורות. אלו הן הבכרות, עד שלא ישיבו שומר. הסייפות משיקפלו המקצעות. ר' לעיי או' משם ר' ליעזר הבכורות לעולם חייבות, מפני שהן משתמרות.

ד כזיב עצמה פטורה מן דמיי. חזקת ארץ ישראל חייב עד שיודע שהוא פטור. חזקת חוצה לארץ פטור עד שיודע (שהוא פטור חזקת חוצה לארץ פטור עד שיודע) שהוא חייב. חזקת בעלי בתי ישראל שבסוריא אין מפרישין עליהן דמיי, ואם בידוע שרוב הפירות שלהן הרי אילו חייבין. אמ' שלי הן, חייב לעשר, מעושרין, נאמן, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

ה היה מוכר פירות בשנת מעשר שני, ואמ' של מעשר שני הן נאמן.

ו היה מוכר פירות בשנת מעשר עני, ואמ' של מעשר שני הן אין נאמן. היה מוכר פירות בשנת מעשר שני, ואמ' מעושרין הן נאמן, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

ז היה מוכר פירות בשביעית, ואמ' של ערב שביעית הן, חייב במעשר וחייב בביעור.

ח היה מוכר פירות בערב שביעית, ואמ' של מוצאי שביעית הן, פטור מן המעשר ופטור מן הביעור, שכל ששתיקתו פטורה נאמן להחמיר, לפיכך פירושו להקל פטור.

ט פירות ארץ ישראל שרבו על פירות חוצה לארץ חייבין. פירות חוצה לארץ שרבו על פירות ארץ ישראל הרי אלו פטורין דברי ר' מאיר. וחכמים או' אף דברים התדירין כגון האגוזין ודורמסקניות ופסיליה ופסלקאות פטורין, ושאר כל הדברים חייבין. אמ' ר' נראין דברי ר' מאיר בדבר שאינו קבוע, ודברי חכמים בדבר הקבוע.

י הלוקח מן החמרת בצור, ומן המוגירות בצידן, פטור, מן המוגירות בצור, ומן החמרת בצידן, חייב. ר' יוסה בי ר' יהודה או' הלוקח מן המוגירות בצור פטור, ואין צריך לומר מן החמרת, מחמר אחד בצור, חייב. ר' יהודה או' חמרת היורדת לכזיב חייבת, מפני שחזקתה מן הגליל. וחכמים אומ' הרי היא בחזקתה, פטורה עד שתיודע לך מהיכן הוא.

יא הלוקח מן הספינה ביפו ומן הספינה בקסרי חייב. ר' יהודה אומ' כופת הישוב וכופת אנטיפטרס ושוק של פטרוס בראשונה היו דמיי, מפני שחזקתן מהר המלך, עכשיו רבותינו אמרו כל עיירות הכותיים שעל יד הדרך, כגון התבואה והקטנית שלהן, דמיי, מפני שחזקתן מהר המלך, שהן משתמשין ביהודה, ושאר כל פירותיהן ודאי.

יב אוצר שישראל וגוים מטילין לתוכו, אם רוב גוים ודאי, ואם רוב ישראל דמאי, מחצה על מחצה ודאי, דברי ר' מאיר. וחכמים או' אפילו כולו גוים וישראל אחד מטיל לתוכו, דמיי.

יג אמ' ר' יוסה במי דברים אמורים באוצר של יחיד, אבל באוצר של מלכים הולכין אחר הרוב. [אמר ר' יהודה בד"א באוצר של ישראל וגוים, אבל אוצ' ישראל וכותין הולכי' אחר הרוב]. אמרו לו אחר שהוריתה לנו על אוצר של יבנה שלפנים מן החומה שהוא דמאי והיה רובו כותים, אבל אוצר שמטילין בו מחוצה לארץ לארץ, כגון אוצרה של רגב, חייב לפי חשבון.

יד אמ' ר' יהושע בן קבוסאי כל ימיי הייתי קורא המקרא הזה, והזה הטהור על הטמא, ולא מצאתיו אלא באוצר של יבנה, ומאוצרה של יבנה למדתי שטהור אחד מזה אפי' על מאה טמאים.

טו הלוקח פירות לאכילה, ונמלך למכרן, לא ימכרם לגוי, ולא יאכילם לבהמת אחרים, ולא לבהמת עצמו, אלא אם כן עישר.

טז כיוצא בו, מי שנפל לו פירות בירושה, או שנתנו לו במתנה, לא ימכרם לגוי, ולא יאכילם לבהמת אחרים, ולא לבהמת עצמו, אלא אם כן עישר.

יז לוקחין שדה זרועה מן הגוי, בין משצמחה ובין עד לא צמחה, וכן מישראל במוצאי שביעית, משצמחה ובין עד לא צמחה, ואינו חושש.

יח לוקחין זרע, אחד דבר שזרעו כלה ואחד דבר שאין זרעו כלה. אין זורעין את הטבל, ואין מחפין את הטבל, ואין עושין עם הגוי בטבל. ישראל ששכח וזרע את הטבל, עד שלא צמחה חייב, משצמחה פטור שכבר אבד.

יט הלוקח לבהמה לחיה ולעופות פטור מן הדמיי.

כ לא יקשור ישראל בהמתו אצל בהמתו של גוי. אם הלכה בהמתו מאליה אין מחייבין אותו להחזירה.

כא משכיר ישראל בהמתו לגוי, ופוסק עמו על מנת שהגוי זנה, ובלבד שלא יאמר לו כך וכך שעורין תהא מטיל לפניה, כך וכך עמיר תהא מטיל.

כב גוי שאמ' לישראל תן שמן על גבי מכתי, בודיי אסור, ובדמיי מותר. נפל על גבי בשרו, משפשפו ואינו חושש.

כג גוי שנתן שמן על גבי טבלה של שייש להתעגיל עליה, משעמד מותר לישראל לישב אחריו.

כד הלוקח יין ליתן לתוך המוריס, ויין לעשות אילנתית, וכרשנין לעשותן טחינין, חייב בדמיי, ואין צריך לומר בודאי. הן עצמן פטורין מן הדמיי. הלוקח יין ושמן ליתן על גבי חטטין, וכרשנין לעשותן טחינין, חייב בדמיי. ור' שמעון בן לעזר פוטר. וכן היה ר' שמעון בן לעזר או' הלוקח כרשינין לעשותן טחינין, פטור מן הדמיי.

כה הלוקח יין ליתן לתוך הקילור, וקמח לעשותו מלוגמא ורטייה, פטור מן הדמיי וחייב בודיי, והן עצמן פטורין מן הודיי. הלוקח קמח לעורות, פטור מן הדמיי וחייב בודיי, ושל ודיי שנתן לתוכו עורות, מותר ליתן לתוכו עורות אחרים.

כו שמן ערב, בית שמיי מחייבין, ובית הלל פוטרין. אמ' ר' נתן לא היו בית הלל פוטרין אלא בשל פליטון בלבד.

כז אחרים או' משום ר' נתן, מחייבין היו בית הלל בשמן ורד ודנין.

כח תשלומי תרומה וחומשה, וחומש חומשה, מותר העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, ותוספת הבכורין, ר' שמעון בן יהודה או' משם ר' שמעון בית שמיי מחייבין, ובית הלל פוטרין. וכולם שקרא שם למעשר שני שלהן, מה שעשה עשוי.

כט בפת המרחץ, פטור מן הודיי, ואין צורך לומר מן הדמיי. רבן שמעון בן גמליאל אף אין מטמא טומאת משקה. שמן שהגרדי סך באצבעותיו, חייב בדמיי, שהסורק נותן לצמר, פטור מן הדמיי, לפיכך שמן של שביעית נותנין ממנו לגרדי ואין נותנין ממנו לסורק.

פרק ב

א אורז במקומו מותר בחולת אנטוכיה. ר' לעזר בן ר' יוסה או' אורז שבחולת אנטוכיא מותר הוא עד בורו.

ב המקבל עליו ארבעה דברים, מקבלים אותו להיות חבר. שלא יתן תרומה ומעשרות לעם הארץ, ושלא יעשה טהרות לעם הארץ, ושיהא אוכל חולין בטהרה. המקבל עליו להיות נאמן, מעשר את שהוא אוכל, ואת שהוא מוכר, ואת שהוא לוקח, ואין מתארח אצל עם הארץ, דברי ר' מאיר. וחכמים או' המתארח אצל עם הארץ נאמן. אמ' להם ר' מאיר על עצמו אינו נאמן, יהא נאמן עלי. אמ' לו מימיהם של בעלי בתים לא נמנעו מלהיות אוכלין זה אצל זה, ואע"פ כן פירותיהן שבתוך בתיהם מתוקנין.

ג עם הארץ שקבל עליו דבר חבירות ונחשד על דבר אחד, נחשד על כולן דברי ר' מאיר. וחכמים אומ' אין חשוד אלא על אותו דבר בלבד.

ד גר שקבל עליו כל דברי התורה ונחשד על דבר אחד, אפי' על כל התורה כולה, הרי הוא כישראל משומד.

ה עם הארץ שקבל עליו כל דברי חבירות חוץ מדבר אחד, אין מקבלין אותו. [גר שקיבל עליו כל דברי תורה חוץ מדבר אחד, אין מקבלין אותו]. ר' יוסה בי ר' יהודה או' אפי' דבר קטן מדקדוקי סופרים.

ו כהן שקבל עליו כל (מתנות) עבודות כהונה חוץ מדבר אחד, אין מקבלין אותו.

ז בן לוי שקבל עליו כל עבודות לויה חוץ מדבר אחד, אין מקבלין אותו, שנאמר המקריב את דם השלמים וג'. אין לי אלא זריקות דם והקטר חלבים, מניין ליציקות, ובלולות, תנופות, והגשות, הקמיצות, והקטרות, המליקות, והקבלות, וההזאות, והשקאת סוטה, ועריפת עגלה, וטהרת מצורע, ונשיאות כפים מבפנים ומבחוץ, ת"ל בני אהרן, כל עבודה שהיא בבני אהרן. אמ' ר' שמעון יכול אין דוחין אתם אלא ממתנות מקדש בלבד, מניין אף ממתנות גבולין, ת"ל ראשית דגנך תירושך ויצהרך וג', מפני מה, כי בו בחר ה' וג', כל המקבל עליו שירות יש לו במתנות, כל שאין מקבל עליו שירות אין לו במתנות.

ח בזמן שהכהנים עושין רצונו של מקום מה נאמר בהם, חלקם נתתי אתה מאישי, משלהן הן נוטלין, ואין נוטלין משלי. ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מה נאמר בהם, מי גם בכם ויסגר דלתים וגו'.

ט וכולן שחזרו בהן, אין מקבלין אותן עולמית דברי ר' מאיר. ר' יהודה או' חזרו בפרהסיא מקבלין אותן, במטמורנית אין מקבלין אותן. ר' שמעון ור' יהושע בן קרחא או' (מדין) בין כך ובין כך מקבלין, שנ' שובו בנים שובבים.

י הבא לקבל עליו, אם היה נוהג מתחלה בצינעה, מקבלין אותו ואחר כך מלמדין אותו, ואם לאו, מלמדין אותו ואחר כך מקבלין אותו. ר' שמעון או' לעולם מקבלין אותו ומלמדין אותו והולכין.

יא ומקבלין לכנפים ואחר כך מקבלין לטהרות. אם אמ' איני מקבל עלי אלא לכנפים בלבד, מקבלין אותו. קבל עליו לטהרות ולא קבל עליו לכנפים אף על הטהרות אין נאמן.

יב עד מתי מקבלין, בית שמיי או' למשקין שלשים יום, לכסות שנים עשר חדש, ובית הלל או' זה וזה לשלשים יום.

יג הבא לקבל עליו, אפי' תלמיד חכם, צריך לקבל עליו, אבל חכם היושב בישיבה, אין צריך לקבל עליו, שכבר קבל עליו משעה שישב. אבא שאול אומ' אף תלמיד חכם אין צריך לקבל עליו, ולא עוד אלא אף אחרים מקבלין בפניו.

יד המקבל בפני חבורה, אין בניו ועבדיו צריכין לקבל בפני חבורה, אלא מקבלין בפניו. רבן שמעון בן גמליאל אומ' אין דומה חבר שקלקל לבן חבר שקלקל.

טו בן חבר שהיה הולך אחר אבי אמו עם הארץ, אין אביו חושש שמא מאכילו בטהרות. אם בידוע שמאכילו בטהרות, הרי זה אסור, ובגדיו טמא מדרס.

טז בת עם הארץ שנשאת לחבר, אשת עם הארץ שנשאת לחבר, עבדו של עם הארץ שנמכר לחבר, צריכין לקבל עליהן כתחלה.

יז בת חבר שנשאת לעם הארץ, אשת חבר שנשאת לעם הארץ, עבדו של חבר שנמכר לעם הארץ, הרי זה בחזקתן עד שיחשדו. [ר' שמעון בן אלעזר אומר צריכין לקבל עליהן בתחלה. וכן היה] ר' שמעון בן לעזר או' משם ר' מאיר מעשה באשה אחת שנשאת לחבר, והיתה קומעת על ידו תפלין, נשאת למוכס והיתה קושרת על ידו קשורין.

יח בנו של חבר שהיה למד אצל עם הארץ, עבדו של חבר שהיה למד אצל עם הארץ, הרי הן בחזקתן עד שיחשדו.

יט בנו של עם הארץ שלמד אצל חבר, עבדו של עם הארץ, צריכין לקבל עליהן. בנו של עם הארץ שהיה למד אצל חבר, או עבדו של עם הארץ שהיה למד אצל חבר, כל זמן שהן אצלו הרי הן כחבר, יצאו מאצלו הרי הן כעם הארץ.

כ לא יאמר חבר לעם הארץ הילך ככר זו ותן לפלני חבר, שאין משלחין טהרות ביד עם הארץ.

כא חבר שאמ' לו עם הארץ הילך ככר זו והולך לפלני עם הארץ, לא יתן לו, שאין מוסרין טהרות לעם הארץ.

כב עם הארץ שאמ' לחבר תן לי ככר זה ואוכלנו, יין זה ואשתנו, לא יתן לו, שאין מאכילין טהרות לעם הארץ.

כג היה נדור מן הככר, ואמ' לו תן לי ואוכלנו, אבטיח וניקר ואמ' לו תן לי ואוכלנו, יין ונתגלה ואמ' לו תן לי ואשתנו, לא יתן לו, שאין מאכילין [את האדם] את האסור לו.

כד כיוצא בו, לא יושיט ישראל אבר מן החי לבני נח, ולא כוס יין לנזיר, שאין מאכילין את האדם דבר האסור לו. וכולן אין מברכין עליהן, ואין מזמנין עליהן, ואין עונין אחריהן אמן. נשאלין לעם הארץ על טהרותיו, ובלבד שלא יאמר לו צא אכול, צא שרוף, אלא אומ' לו אם בזה שאלת טמא, ואם בזה שאלת טהור.

פרק ג

א העיד ר' יוסי בן המשולם משם ר' נתן אחיו שאמ' משם ר' לעזר חסמא שאין עושין טהרות לעם הארץ. לא יעשה לו עיסתו של תרומה בטהרה, אבל עושה לו עיסתו של חולין בטהרה, מפריש ממנה חלה ונותן לתוך כפישה, ועם הארץ בא ונוטל זו וזו. לא יעשה לו זתים של תרומ' בטהרה, אבל עושה לו זתים של חולין בטהרה, מפריש מהן תרומה ונותן לתוך כליו של חבר, ועם הארץ בא ונוטל את שתיהן. כשם שאין נותנין תרומה אלא לכהן חבר, כך אין משלמין קרן וחומש אלא לכהן חבר.

ב האוכל תרומת עם הארץ משלם קרן וחומש לכהן חבר, וחבר נוטל דמים ומפייס את עם הארץ.

ג תרומת חבר ותרומת עם הארץ שנתערבה כופין את עם הארץ למכור את חלקו. חולק כהן (עם ישראל) ישראל עם כהן כותי במקום כותי, מפני שהוא כמציל מידו. אבל לא בארץ ישראל, מפני שמחזיקו בכהונה. אף בארץ ישראל במקום שמכירין בו שהוא כותי מותר לחלוק הימנו. אוכל כהן ישראל עם כהן כותי בזמן שעושה בטומאה, אבל בזמן שעושה בטהרה הרי זה לא יאכל עמו, מפני שמאכילו בשר בכור טהור ומשקה אותו יין רביעי.

ד בראשונה היו או' חבר שנעשה גבוי דוחין אותו מחבורתו, חזרו לומר כל זמן שהוא גביי אין נאמן, פרש מגבייתו הרי זה נאמן.

ה חבר שחכר מעם הארץ עקרי תאנים ודליות של ענבים, מעשר ונותן לו, ואין נותן לו אלא משלו. בן חבר שהיה הולך אצל אבי אמו עם הארץ, אין אביו חושש שמא מאכילו דברים שאינן מתוקנין. היו בידו פירות, אינו חושש שמא אין מתוקנין הן. אם אמ' לו האכילני, מעשר ומאכילו.

ו לא ישתמש חבר במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של עם הארץ אלא אם היה מותקן תחת ידו, אפי' אינה אלא מניקות אחת של יין. לפיכך חבר ששמש במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של עם הארץ הרי זה חזקה למעשרות.

ז חבר שהיה יושב במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של עם הארץ, אפי' רואין אותו נוטל ואוכל מיד, נוטל ואוכל מיד נוטל ושותה מיד, אין לו חזקה למעשרות, שמא עישר בלבו. היה בנו מוסב אצלו, מעשר עליו. אחר, אין מעשר עליו. בנו במקום אחר, מעשר עליו.

ח בן חבר שהיה יושב במשתאו של עם הארץ ובסעודתו של עם הארץ, אפי' רואין אותו נוטל ואוכל מיד, נוטל ושותה מיד, אין לו חזקה למעשרות, שמא עישר בלבו, אע"פ שאמרו כל אילו תקלה לאחרים הן. אם היה שותף עמו בחנות, הרי זו חזקה למעשרות.

ט עם הארץ שהיה משתמש בחנות, אע"פ שחבר יוצא ונכנס הרי זה מותר, ואינו חושש שמא החליף. היה הוא נאמן ואשתו אין נאמנת, לוקחין ממנו ואין מתארחין אצלו, ואע"פ שאמרו הרי הוא כשרוי עם הנחש בכפיפה. אשתו נאמנת והוא אין נאמן, מתארחין אצלו ואין לוקחין הימנו. הוא אין נאמן ואחד מבניו נאמן, ואחד מעבדיו נאמן, ואחד ממשפחותיו נאמנת, לוקחין ואוכלין על פיהן, ועושין לו ואוכל. בשביעית ובטהרות אינן רשאין לעשות כן.

י הנחתומין לא חייבו אותן חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה, פטורין מן השני. במי דברים אמורים במוכר בחנותו על פתח חנותו, אבל המוכר בפלטיר, או בחנות הסמוכה לחנותו, חייב בשני. את שדרכו לימדד בגסה, ומדדו בין גסה בין דקה, טפילה דקה לגסה.

יא אילו דברים הנמכרין בגסה, אילו מיני תבואות. וקטניות דרכן לימדד בדקה דברי ר' מאיר. וחכמים או' אף דברים שדרכן למדד בדקה ומדדן בגסה, משפיעה ומוכרן דמיי. אם מדדן בדקה, הרי זה חייב. ר' נחמיה או' הנמכר בדקה הרי הוא כדקה, בגסה הרי הוא כגסה.

יב ר' ישמעאל בי ר' יוחנן בן ברוקה או' הנמכר בדקה הרי זה חייב. אפי' לא מכר לו אלא סאה ורובע, צריך לעשר את הרובע. רבן שמעון בן גמליאל או' משם ר' יוסה (קליעה של שום ו)סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק. לימין במדה גסה, מלימין ולמטה במדה דקה. ובלח הין במדה גסה, מהין ולמטה במדה דקה. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל או' משם רבי יסה קליעה של שום הרי היא כמדת גסה.

יג לא התירו למכור דמיי אלא לסיטון בלבד. בעל הבית בין כך ובין כך צריך לעשר דברי ר' מאיר. וחכמים אומ' אחד סיטון ואחד בעל הבית מותר למכור ולשלח לחבירו וליתן לו במתנה.

יד המשלח בין לעם הארץ ובין לחבר צריך לעשר. רבן שמעון בן גמליאל או' לעם הארץ צריך (עם הארץ) לעשר, לחבר צריך להודיע. אמ' רבן שמעון בן גמליאל מעשה ששילח לי ר' יוסה בי ר' אתרוג גדול מציפורי, ואמ' זה בא בידי מקיסרי. ולמדתי ממנו שלשה דברים. אחד שהיה ודיי, ושהיה טמא, ושלא היה בידו אלא [זה] בלבד, שאילו היה בידו אחר היה מעשר ממנו עליו.

טו הלוקח מן התגר ואמ' זו מתוקן וזו אינו מתוקן, אף על המתוקן אין נאמן. את שדרכו לימכר דמיי נאמן. חבר שהיה מוכר משפיע ומתוקן ונתמנה לו דבר שהוא דמיי, צריך

להודיע, שכל דבר שהוא דמיי צריך להודיע. רבן גמליאל היה מאכיל את פועליו דמיי, ומודיע. ואם בידוע של בעל הבית מאותו המין אין צריך להודיע.

טז גבאי קופה אין גובין (ביום טוב) ומכריזין ביום טוב כדרך שגובין ומכריזין בחול, אבל בצנעה גובין בתוך חיקן ומחלקין על כל שכונה ושכונה.

יז גבאי צדקה בשביעית מדלגין על פתחיהן של אוכלי שביעית דברי ר' מאיר. וחכמי' או' אין צריכין לדקדק באוכלי שביעית, אפי' פת נתנו להם מקבלין אותה הימנו, שלא נחשדו נותנות אלא מעות ובצים בלבד. אם היתה עיר כולה של אוכלי שביעית אין צריכין לדקדק באוכלי שביעית. הכהנים גובין בטהרה צריכין לדקדק באוכלי שביעית.

פרק ד

א הלוקח ירק מן השוק, הרי זה בורר כל היום כולו ואינו חושש, משגמר בלבו אסור, להחזיר אין יכול, מפני שצריך לעשר, ולעשר אין יכול, מפני שמחוסר מניין, וליטול אחד אין יכול, שמא יבוא אחר ויטול ונמצא מעשר מן המתוקן על שאינו מתוקן.

ב הרוצה [להחזיר עלי] ירק ולהקל ממשאו, לא ישליך עד שיעשר. ר' יוסה או' בודיי אסור, ובדמיי מותר.

ג המוצא פירות בדרך ונטלן לאכלן, ונמלך להצניע, לא יצניע עד שיעשר. ר' יוסה אומר בודיי אסור, ובדמיי מותר.

ד קנובת ירק שבגנה הרי זו מותרת. של בעל הבית, ושבתוך ביתו, הרי זו אסורה. שעל גבי אשפה בכל מקום, הרי זו מותרת.

ה ר' יוסה או' כרוב שלקטו לקנב את האספרגוס שבו ולהשליך, הרי זו מותר, לקטו לאכלו, ונמלך להצניע, לא יצניע עד שיעשר. ודיי שתיקנו דמיי, ודמיי שתיקנו ודאי, לא עשה ולא כלום דברי ר' יעקב. ר' יוסה או' ודיי שתיקנו דמיי לא עשה כלום, (דמיי שתיקנו ודיי לא עשה כלום) דמיי שתיקנו ודאי, מעשרותיו מעשרות, ותרומתו אין תרומה שאין תרומה [אחר תרומה].

ו כל העיר מוכרין ודאי, ואחד דמיי, לקח ואינו יודע מאי זה מהן לקח, הרי זה אסור. מפריש תרומה [ומעשר ונותנן לכהן והשאר שלו.

ז הטבל והמתוקן שנתערבו ואבד אחד מהן, נוהג במשוייר ודאי, מפריש תרומה] ותרומת מעשר, ונותנן לכל כהן שירצה.

ח כל העיר מוכרין מתוקן ואחד מוכר שאינו מתוקן, ולקח ואינו יודע מאי זה מהן לקח, הרי זה אסור.

ט כל העיר מוכרין בשר שחוטה ואחד מוכר בשר נבילה, ולקח ואינו יודע מאי זה מהן לקח, הרי זה אסור.

י [כל העיר מוכרין יין טהור ואחד מוכר יין טמא, ולקח ואינו יודע מאי זה מהן לקח, הרי זה אסור]. במי דברים אמורים בזמן שלקח ואינו יודע מאי זה מהן לקח, אבל בלוקח מן השוק הולכין אחר הרוב.

יא פירות, לא הלכו חכמים בהן לא אחר הטעם, ולא אחר הריח, לא אחר המראה, ולא אחר (הרוב) הדמים, אלא אחר הרוב בלבד.

יב זתים, משיחסום בבד ובבודידה דברי ר' מאיר. וחכמים או' אין הבד והבודידה שוין לא בעיר ולא במדינה. רבו בעיר לא רבו במדינה, בעיר מותר ובמדינה אסור. רבו במדינה ולא רבו בעיר, במדינה מותר ובעיר אסור.

יג רבו בהר ולא רבו בבקעה, בהר מותר ובבקעה אסור. רבו בבקעה ולא רבו בהר, בבקעה מותר ובהר אסור. רבו לחנוני ולא רבו לבעל הבית, לחנוני מותר לבעל הבית אסור. לבעל הבית ולא לחנוני, לבעל הבית מותר לחנוני אסור. זה הכלל כל שרבו לו מותר, לא רבו לו אסור. רבו ונתמעטו, חזר השוק ליושנו. אמ' ר' יוסה מעשה שנכנס גורן אחד של פול במירון, ובאו ושאלו את ר' עקיבא והתיר להם את השוק. אמרו לו, ר', נתמעטו, וחזר השוק ליושנו. ר' שמעון או' אפי' לא נכנס אלא גרן אחד בעיר, הנחתומין מותרין מפני שרצין אחר החדש.

יד מצרפין מפירות חוצה לארץ על פירות הארץ, כדי שירבו על פירות הארץ לפוטרן מן המעשרות.

טו מצרפין מפירות חוצה לארץ על פירות שנייה, כדי שירבו על פירות שלישית לפוטרן מן מעשר עני.

טז מצרפין מפירות חוצה לארץ על פירות שלישית, כדי שירבו על פירות רביעית לפוטרן מן מעשר עני.

יז מצרפין פירות חוצה לארץ על פירות ערב שביעית, כדי שירבו על פירות שביעית לפוטרן מן הביעור.

יח מצרפין מפירות חוצה לארץ על פירות שביעית, כדי שירבו על פירות מוצאי שביעית לפוטרן מן המעשרות.

יט אמ' לו מכור לי יין ישן, אמ' לו של אשתקד הוא נאמן להחמיר, של ארבע ושל חמש שנים הוא נוהג בו כשעת לקיטתו, בין להקל ובין להחמיר.

כ חזקת תגר בכל מקום דמיי, אחד הגוי ואחד ישראל ואחד הכותי. במי דברים אמורים בזמן שמביאין לו מישראל, אבל מביאין לו מן הגוי ומן הכותי חזקתו וודאי.

כא אי זהו תגר, כל שהביא ושנה ושלש. הלוקח מן התגר, ואמ' זה מתוקן וזה אין מתוקן, דמיי. מבעל הבית, ואמ' זה מעושר וזה אין מעושר, וודאי. רבן שמעון בן גמליאל או' הלוקח מבעל הבית, ואמ' זה אינו מתוקן, ודיי. זה אינו מעשר, מוציא עליו שני מעשרות לפוטרו מן התרומ', שאין תרומה אחר תרומה.

כב המפקיד פירות אצל עם הארץ, הרי זה בחזקתן למעשרות ולשביעית. אם היו של טבל, עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר, או קורא שם לתרומה ומעשר שבהם. אם היו של מעשר [טבל, עושה אותן תרומה מעשר על מקום אחר, או קורא שם לתרומת מעשר שבהן. אם היו של מעשר] שני, מחללן על המעות, והמעות מחללן על השני. אמ' לו נטלתים והנחתי לך ישנים תחתיהם, מתוקנין תחתיהם, אם את מאמינו שנטל, האמינו שנתן, ואם אין את מאמינו שנתן, אל תאמינו שנטל.

כג במי דברים אמורים בזמן שהניח ובא ומצא את אותו המין שהניח, אבל הניח עגרון ומצא קסרי, קיסרי ומצא עגרון, הרי זה חושש להן משם מעשרות ומשם שביעית.

כד המפקיד פירות אצל כותי, הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו של טבל, עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר, וקורא שם לתרומת מעשר שבהן. ואם היו של מעשר [טבל, עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר, וקורא שם לתרומת מעשר שבהן. ואם היו של מעשר] שני, מחללן על המעות, והמעות מחללן על השיני. אמ' לו נטלתים והנחתים לך ישנים תחתיהן ומתוקנין, הרי זה אינו חושש להן משם מעשרות ומשם שביעית.

כה המפקיד פירות אצל הגוי, הרי זה חושש משם מעשרות ומשם שביעית. רבן שמעון בן גמליאל ור' שמעון או' עשו פירות ישראל את פירות הגוי הזה דמיי.

כו המשלח ביד עם הארץ וביד כותי, אינו חושש לא משם מעשרות ולא משם שביעית. המשלח ביד הגוי, הרי זה חושש משם מעשרות ומשם שביעית. אבל חמרי גוים המודדים מן הגרן לעיר, אינו חושש לא משם מעשרות ולא משם שביעית, מפני שהן בחזקת המשתמר.

כז הטוחן אצל עם הארץ ואצל הכותי, אינו חושש משם טומאה. הטוחן אצל הגוי, הרי זה חושש משם טומאה.

כח מפקידין תרומה אצל ישראל עם הארץ, ואין מפקידין תרומה אצל כהן עם הארץ, מפני שלבו גס בה.

כט טוחנין ומרקדין אצל אוכלי שביעית ואצל עושי בטומאה, אבל אין טוחנין לא לאוכלי שביעית ולא לעושין בטומאה.

ל המשלח פירות [ל]חבירו ונמלך להחזיר, נהג בהן כמות שהוא, אבא שאול או' חושש אני שמא חילפן. רבן שמעון בן גמליאל או' היה לו עריס שיודע לתקן, והוא אין מאמינו על מעשרות, והביא לו משלו, ואמ' שלך הן, מתוקנין הן, נאמן. ר' או' אין נאמן, שהחשוד על דבר לא דנו ולא מעידו.

לא נותן אדם לשכנתו תבשיל לבשל לו, ועיסה לאפות לו, ואינו חושש לשאר ותבלין שבהן משום מעשרות ומשום שביעית. במי דברים אמורים בזמן שנתן להן שאר ותבלין, לא נתן להן שאר ותבלין הרי זה חושש לשאר ותבלין משום מעשרות ומשם שביעית.

לב נותן אדם לפונדקית תבשיל לבשל לו, ומנחת את הקדירה בפניו, ומנערת בה, אפלו בין הגוים ואינו חושש.

פרק ה

א הלוקח פירות ממי שאין נאמן על המעשרות ושכח לעשרן, שואלו בשבת ואוכל, ביום טוב ואוכל, [ביום טוב ואוכל] בשבת, שאלו בחול לשבת, למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר. שאלו בשבת, לשבת הבאה לא יאכל עד שיעשר. היה מוכר פירות בערב שבת עם חשיכה, ואמ' מתוקנין הן, הלוקח ממנו, למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר.

ב תרומת מעשר של דמיי שחזרה למקומה, ר' שמעון שזורי או' אף בחול שאלו ואוכל על פיו. יתר על כן אמ' [ר'] שמעון שזורי הפורש תרומה ומעשרות ונגנבו פירות, הולך ושואלו, ובא ואוכל על מה שהפריש, שכשם שאימת שבת על עם הארץ, כך אימת דימוע על[יו]. עם הארץ שאמר זה טבל וזה תרומה, זה וודיי וזה דמיי, אע"פ שאמרו החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו, לא נחשדו ישראל על כן. גוי שהיה ציוח ואמ' באו וקחו לכם, פירות עזק הן, פירות ערלה הן, פירות רבעי הן, אין נאמן, מפני שהוא כמשבח מקחו. אבל אמ' לו מאיש פלוני גוי לקחתים, מאיש פלני כותי לקחתים, משלי הבאתים, נאמן להחמיר דברי ר'. רבן שמעון בן גמליאל או' אין נאמן, שדברי הגוי לא מעלין ולא מורידין.

ג האומר למי שאין נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא מעשר, וממי שהוא נאמן, אין נאמן. מאיש פלני, הרי זה נאמן. ר' יוסה או' אין נאמן, שמא מצא אחר קרוב ממנו. מודה ר' יוסה באומ' צא אכול את הככר, ואני נותן דמיה, צא ושתה רביעית, ואני נותן את דמיו, שהוא נאמן.

ד הנכנס לעיר והיתה תרומה מתוך ידו, ואין מכיר שום אדם, [וכן מי שעמד על הגורן והיתה תרומה בתוך ידו ואין מכיר שם אדם], הרי זה נשאל לחבירים ולעמי הארץ דברי רבן שמעון בן גמליאל. ר' או' אין נשאלין על התרומ' אלא לחבירים בלבד.

ה היה עומד בתוך סיעה של בני אדם, ואמ' מי כן נאמן, מי כן מעשר, אמ' לו אחד אני, אין נאמן, מעשר הוא הרי זה נאמן. אמ' לו שהוא מעשר, בפניו אין נאמן, שלא בפניו נאמן, בבית דין נאמן. במי דברים אמורים בזמן שאין מכיר שם אדם, אבל אם היה מכיר שם אדם לא יטול אלא מן המומחה. במה דברים אמורים בזמן שלא שהה שם שלשים יום, אבל בזמן ששהה שם שלשים יום לא יטול אלא מן המומחה. במה דברים אמורים בתרומות ובמעשרות, אבל בשביעית ובטהרות אין נאמן.

ו הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר וחלה כאחד, נוטל כדי תרומה ותרומת מעשר וחלה, וכמה היא, אחד מעשרים, האומ' אחד ממאה ממה שיש כאן הרי זה בצד זה מעשר, והשאר מעשר סמוך לו, ועוד אחד מארבעים ושמונה מה שיש כאן הרי זה בצד זה חולין, והשאר תרומה על הכל. מאה חולין שיש כאן הרי זה בצד זה מעשר, ושאר מעשר סמוך לו, זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר (וה') עליו, והשאר חלה, מעשר שיני בצפונו או בדרומו, ומחולל על המעות. ר' שמעון אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה במה דברים אמורים בזמן שכולן מפרישין נוטל חלה מכולן, אבל מקצתן מפרישין ומקצתן אין מפרישין, נוטל חלה מכל אחד ואחד.

ז פועלין שהיו יושבין ואוכלין והותירו פרוסות, וכן אורחין שהיו מסובין ואוכלין והותירו פרוסות ונתנום לשמש, או שהיו אחרים מלקטין תחתיהן, מעשר מכל אחד ואחד.

ח עני שנתנו לו פרוסות פת וגרוגרות, מעשר מכל אחד ואחד. שחק את הפת ועשאה פירורין, או גרוגרות ועשאן דבילה, מעשר מאחד על הכל. אמ' ר' יהודה במה דברים אמורים בשנת שבוע, אבל בשאר שנים מעשר מכל אחד ואחד.

ט הלוקח מן העני, וכן עני שנתנו לו פרוסות פת וגרוגרות, מעשר מכל אחד ואחד. בתמרים בעמקים מעשר מאחד על הכל, במקומות אחרים מעשר מכל אחד ואחד. בגרוגרות בשנת שבוע, מעשר מאחד על הכל, בשאר שני שבוע מעשר מכל אחת ואחת.

י הלוקח מן הפלטר, מעשר מכל דפוס ודפוס. ואם היה מביאן וצוברן לפניו, מעשר מכל קישות וקישות, ומכל אגודה ואגודה, ומכל תמרה ותמרה.

יא הלוקח מן חנוני וחזר ולקח ממנו שניה, אע"פ שמכיר את החבית שהיא היא, לא יעשר מזה על זה. הלוקח מן הסיטון ונמלך להחזיר לא יחזיר. במה דברים אמורים בשל

דמיי, אבל בשל ודיי הרי זה אסור. לקח הימנו באיסר ירק, באיסר גלוסקין, באיסר רמונין, ונמלך להחזיר לא יחזיר עד שהוא מתקנן. בשל דמיי, ואין צריך לומר בשל ודיי.

יב הטבל שנתערב בחולין, הרי זה אוסר כל שהוא. ואם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון, ואם לאו, נוטל את החולין כדי תרומה ומעשרות שבטבל. וכן מעשר טבל שנתערב בחולין, הרי זה אוסר כל שהוא. ואם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון, ואם לאו, נוטל את כל חולין כדי תרומת מעשר שבמעשר טבל.

יג ירק של חולין שבשלו בשמן שאינו מתוקן, הרי זה אוסר כל שהוא. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציא לפי חשבון. ואם לאו, דבר הנבלל בולל ונוטל, דבר שאינו נבלל נוטל מן הקלח, ומן החתיכה, ומן הביצה.

יד אומ' אדם לחבירו ולפועליו צאו ואכלו בדינר זה, צאו ושתו בדינר זה, ואינו חושש לא משם מעשרות, ולא משם שביעית, ולא משם יין נסך. אבל אם אמר צאו ואכלו את הככר, ואני אתן את דמיה, צאו ושתו רביעית ואני נותן דמיו, הרי זה חושש משם שביעית ומשם מעשרות ומשם יין נסך.

טו הנותן צמר לצבע גוי, אינו חושש שמא צבעו בחומץ של יין נסך. אם בא לבית החשבון אסור.

טז לא יתן אדן תרומת גיתו [לשומר גיתו], ולא בכור צאנו לרועה צאנו. אם נתן להן שכרן, נותן להם לשם טובה.

יז לא יתן ישראל בהמתו לטבח כהן לשחוט, ולא לרועה כהן לרעות לו, אלא אם כן נותן להן שכרן.

יח רשאי ישראל שיאמר לכהן הילך סלע זו ותן תרומה לבן בתי כהן, ותן בכור לבן בתי כהן, ר' שמעון בן לעזר או' אני אף בכתנות מקדש כן. כיצד אמ' הרי עלי מאתים זוז לכתנות כהונה, רשיי שיאמר לו הילך סלע זו ותנם לבן בתי כהן. ישראל שמכר את זיתיו בששים לוג טבלים, ואמ' לו כהן תנם לי בששים לוג מתוקנין, מותר. בששים לוג מתוקנים ומעשרות שלי, מעשרות שלו, ואינו חושש לא משם שביעית ולא משם רבית ולא משם מחלל את הקדשים.

יט מפרישי' תרומת מעשר ממקום היוקר למקום הזול, או ממקום הזול למקום היוקר, כיצד היו לו תשעת כורין ביהודה ואחד בגליל, או תשעת כורין בגליל ואחד ביהודה, או' כור שביהודה עשוי תרומת מעשר על תשעת כורין [שבגליל, או כור שבגליל עשוי תרומת מעשר על תשעה כרין] שביהודה. יתר על כן אמרו יש לו שני חבירין אחד ביהודה

ואחד בגליל, ולו שני כורין אחד ביהודה ואחד בגליל, או' לזה שביהודה בוא וטול לך כור שבגליל, ולזה שבגליל בוא וטול לך כור שביהודה, וחוזר ונוטל מהם כשער הזול.

כ אין פודין מעשר שיני במקום היוקר כשער הזול. [אין פודין מבן לוי במקום היוקר כשער הזול]. כהנים ולוים שהיו מסייעין בין הגרנות, אין נותנין להן תרומות ומעשרות בשכרן, ואם נתנן הרי אילו חולין, שנ' ואת קדשי בני ישראל לא תחללו, כבר הן חולין, ואו' שחתם ברית הלוי אמר ה' צבאות. יתר על כן אמרו תרומתן אינן תרומה ומעשרותן אין מעשרות, ולא עוד אלא שבקשו חכמים לקונסן להיות פירותיהן צריכין להפריש תרומה, ועליהן אמ' הכתו' ראשיה בשחד ישפטו וכהניה וגו'. לפיכך הביא עליהן המקום שלש פורעניות כנגד שלש עבירות, שנא' לכן בגללכם ציון שדה תחרש.

כא מעשרין משל ישראל על של גוים ומשל גוים על של ישראל, ומשל ישראל על של כותי, ומשל כותי על של ישראל, ומן הכל על הכל דברי ר' מאיר. ר' יהודה ור' יוסי ור' שמע' אומ' מעשרין של ישראל על של ישראל, ושל גוים על של גוים, ושל כותי על של כותי, אבל לא מישראל על של גוים ועל של כותי, ולא מהן על של ישראל.

כב א' ר' שמע' שזורי מעשה שנתערבו לי פירות טבלים ובאתי ושאלתי את ר' טרפון, ואמ' לי צא וקה לך פירות מן השוק ועשר עליהן. ר' אליעזר אומ' בשל כותים, כשם שעשו פירות ישראל דמאי אחר רובן, אין מעשרין מזה על זה, כך מעשרין פירות כותי דמאי, ואין מעשרין מזה על זה.

כג רבן שמעון בן גמל' או' אף במקום שעשו פירות כותי דמאי, כגון ירק של כפר עותני, מעשר מהן על הטבל, אבל לא מן הטבל עליהן. במה דברים אמור' בלוקח מן השוק, אבל במוצא פירות לתוך ביתו, או ששילח לו חבירו פירות, נוהג בהם דמאי.

כד ר' שמע' או' שלש גזירות בדמאי. מעשה שנכנסו רבותינו לעיירות של כותים שעל יד הדרך, הביאו לפניהם ירק, קפץ ר' עקיבא ועישרן ודאי. אמ' לו רבן גמליאל היאך מלאך ליבך לעבור על דברי חבריך, או מי נתן לך רשות לעשר. א' לו וכי הלכה קבעתי בישראל, א' לו ירק שלי עישרתי. א' לו תדע שקבעתה הלכה בישראל שעישרתה ירק שלך. וכשבא רבן גמליאל ביניהם עשה תבואה וקיטנית שלהן דמאי, ושאר כל פירותיהם וודאי. וכשחזר רבן שמעון בן גמל' ביניהם ראה שנתקלקלו ועשו כל פירותיהן ודאי.

כה עציץ נקוב חייב במעשר ותרומתו אינה מדמעת ואין חייבין עליה חומש.

סליק פירקא

פרק ו

א המקבל שדה מן הגוי, מעשר ונותן לו. אמ' רבן שמעון בן גמליא' מה אם ירצה הגוי שלא לעשר פירותיו, אלא חולק ונותן לו בפניו.

ב החולק שדה מן הגוי, מעשר ונותן לו. ר' שמעון או' תורם ונותן לו, לפיכך אם חזר הגוי ונתגייר, או שמכר לישראל, מעשר ונותן לו. שכר ממנו שדה, מעשר ונותן לו. מה בין שוכר לחוכר. שוכר במעות, חוכר בפירות. החוכר שדה מן הנכרי, מעשר ונותן לו. לפיכך אם חזר ישראל ולקחה ממנו, או שמכרו של ישראל, חוזר ונוהג בו דמאי.

ג החוכר שדה מן הכותי, מעשר ונותן לו. ושוקל לאוצר, שוקל לקיטרון, מעשר ונותן לו.

ד לא יאמר ישראל לגוי, ולכותי, ולמי שאינו נאמן על המעשר, הילך מאתים זוז ושקול תחתיי מן האוצר, אלא אומר לו פטריני מן האוצר. וכן לא יאמר אדם לחבירו הילך מאתים זוז ופול תחתיי לאומנות, אלא אומ' לו פוטריני מן האומנות.

ה המקבל שדה מישראל, תורם ונותן לו. ר' מאיר אומ' מעשר ונותן לו. ר' יהודה או' אם נתן לו מאותה שדה ומאותו המין, תורם ונותן לו, ואם משדה אחרת נתן לו, וממין אחר, מעשר ונותן לו. וחכמ' אומ' אם מאותה שדה נתן לו, בין ממין אחר בין מאותו המין, תורם ונותן לו, ואם משדה אחרת נתן לו, בין מאותו המין בין ממין אחר, מעשר ונותן לו. קיבל הימנו זרע לתת לו פירות בגורן, מעשר ונותן לו. ממקום שחולקין על הגורן חולק לו בפניו שיויו. קיבל ממנו מעות ליתן לו פירות לגורן, הכל מודים שמעשר ונותן לו.

ו ישראל שקיבל מחבירו שדהו לקצור כשהוא שבלין, כרמו לבצור בענבים, זיתיו למסוק בזיתים, נותן לו כמות שהן. שדהו לקצור בחיטין, כרמו לבצור ביין, זיתיו למסוק בשמן, מעשר ונותן לו.

ז העיר ר' יוסי בן המשולם שאמ' משום נתן אחיו שא' משום ר' אלעזר חסמא, שהמקבל שדה אבותיו מן הגוי למוסקו בזיתים, שנותן לו כמות שהן.

ח חבר ועם הארץ שירשו את אביהן עם הארץ, אינו רשאי לומר לו טול אתה חיטים שבמקום פלוני, ואני חיטין שבמקום פלוני, אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני, [אלא חולקין בשוה. אפלו חבר חולק לו בפניו, חבר אוכל את היבש ושורף את הלח, מפני שאמרו כל טהרותיו של עם הארץ נשרפות. ירשו את אביהן חבר, רשאי שיאמר טול אתה חטין שבמקום פלני ואני חטין שבמקום פלני, אתה יין שבמקום פלוני, ואני יין שבמקום פלוני], אף על פי שאמרו חבר שמת והניח בנים חברים ועמי הארץ, לא יוריש טהרותיו לעם הארץ, אלא לחברים בלבד.

ט היניח מעשר שיני אינו רשאי שיאמר לו טול אתה חיטים ואני שעורים, אתה יין ואני שמן, אלא אומ' לו טול אתה מעות של חיטין ואני מעות של שעורים, אתה מעות של יין ואני מעות של שמן.

י חבר ומי שאינו נאמן על המעשרות שלקחו פירות שירשו או שנשתתפו, רשאי שיאמר לו טול אתה חיטין ואני שעורים, אתה יין ואני פירות, שכל דבר שמותר למוכרו דמאי, רשאי לעשות כן.

יא לקחו גדיש של תבואה ועביט של ענבים ומעוטן של זתים, זה מעשר שלו וזה מעשר שלו. אם לקחו ואחר כך שיתפו צריך לעשר על הכל. זה שהביא שחרי שבלים משלו, וזה שהביא שחרי שבלים משלו, זה הביא סלי זיתים משלו, וזה הביא סלי זיתים משלו, זה הביא סלי ענבים משלו, וזה הביא סלי ענבים משלו, או שבצרו כרמיהן לתוך גת אחת, אחד מעשר ואחד אינו מעשר, המעשר מעשר את שלו ודאי, וחצי חלק חבירו דמאי.

יב גר וגוי שירשו את אביהן גוי, רשאי לומר לו טול אתה צלמים ואני כלים, אתה יין ואני פירות.

יג אונקלוס הגר חלק מאחיו החמיר על עצמו, והוליך חלקו לים המלח. ירשו מרחץ, רשאי שיאמר לו טול אתה שבת בחלקך, ואני בחול בחלקי. ישראל וגוי שלקחו בית גוי, אינו רשאי שיאמר לו טול אתה צלמים ואני כלים, אתה יין ואני פירות. לקחו מרחץ, אינו רשאי שיאמר לו תהא שבת בחלקך וחול בחלקי. ואם היתנה עמו במנת כן מותר.

יד עיר שיש בה ישר' וגוי', שומרי ישראל ושומרי גוים, מתוקנין ושאינן מתוקנין, שומרין מתוקנין ושומרין שאינן מתוקנין, רשאין לומר זה לזה צפון העיר בחלקינו ודרומה בחלקכם. אם באו לבית חשבון אסור.

סליק פירקא

פרק ז

א ישראל שקיבל שדהו מישראל, וכהן מכהן, ולוי מלוי, חולקין ביניהן. ישראל וכהן שקיבלו שדה מלוי, או ישראל ולוי שקיבלו שדה מכהן, רשאין לומר ולהתנות ביניהן שהמעשרות לאמצע.

ב ישראל שקיבל שדה מכהן, תרומה לכהן, מעשר ראשון ושיני חולקין בשוה. [קבל שדה מלוי, מעשר ראשון תרומה ומעשר שני חולקין בינהן]. לוי שקיבל שדה מכהן, תרומה לכהן, מעשר ראשון ושיני חולקין בשוה. [כהן שקבל שדה מלוי, מעשר ראשון ללוי, תרומה ומעשר שני חולקין ביניהן].

ג ישראל שקיבל שדה מכהן, (תרומה לכהן) ואמ' לו על מנת שהמעשרות שלי, על מנת שהמעשרות שלך, על מנת שהמעשרות שלי ושלך, אסור.
ד כהן שקיבל שדה מישראל, ואמ' לו על מנת שהמעשר שלי, מותר. שהמעשר שלך או שלי ושלך, אם קיבל עליו כדרך שמקבלין עליהן, מותר, ואם לאו אסור.
ה ישראל שקיבל שדה מכהן, ואמ' לו על מנת שיטול את המעשרות ויטלם לפלוני, אסור. על מנת שניטלם אני ואתה וניתנם לפלוני מותר.
ו כהן ולוי ששכרו או שחכרו מכהן ולוי, מעשרות לשוכר ולחוכר.
ז ישראל שקיבל מעות מכהן ליקח בהן פירות למחצית שכר, אמ' לו אם הותירו הרי הן שלי ומעשרות שלך, אסור.
ח כהן שקיבל מעות מישראל ליקח בהם פירות למחצית שכר, אמ' לו אם פחתו או אם הותירו הרי הן שלי ומעשרות שלך, אם נתן לו שכרו מותר, ואם לאו אסור.
ט ישראל שקיבל שדה מכהן, תרומה לכהן. מכרה לישראל, חולקין בשוה. קיבל שדה מישראל, חולקין ביניהן. מכרה לכהן, חולקין ביניהם. קיבל שדה מבת ישראל, חולקין בשוה. נישאת לכהן, תרומה לכהן. קיבל שדה מבת כהן, תרומה לבת כהן. נישאת לישראל, חולקין ביניהן. נתארמלה או נתגרשה, חזרה לתחילתה.
י פרת כהן שהיית שומה אצל ישראל וילדה בכור, בכור לכהן דברי ר' יהודה. וחכ' אומ' בכור לשניהם. אמ' להם ר' יהודה אתם מודים בפירות שדה שהן שלו. אמרו לו אם שדה גופה שלו, פרה גופה לשניהם. אם פרה היתה גופה שלו בכור לכהן.
יא הנותן שדה קבלה לגוי, ולכותי, ולמי שאינו נאמן על המעשרות, אף על פי שאין ישראל רשאי לעשות כן, צריך לעשר על ידן.
יב הנותן שדהו קבלה לעמי הארץ, עד שלא באו לעונת המעשרות צריך לעשר על ידן, משבאו לעונת המעשרות אינו צריך לעשר על ידן. כיצד, עומד על הגורן ומעשר, ואינו חושש למי שאכלו, שאין אחריות לרמאין.
יג כהן ולוי שמכרו פירות שדה לישראל, במחובר לקרקע, מעשרות שלהן. בתלוש מן הקרקע, עד שלא מירחו מעשרות שלהן, משמירחו מעשרות שלו, הפריש תרומה ומעשר, נותנן לכהן, והשאר שלו. מכר הוא להן פירות, עד שלא מירחו מעשרות שלו, משמרחו מעשרות שלהן. מפריש תרומה ותרומת מעשר ונותנן לכל כהן שירצה.
יד כהן שמכר שדה לישראל נאמן על מנת שהמעשרות שלי לעולם, מת, אין לו מעשרות. על מנת שהמעשר לי ולבני, מת, מעשרות לבניו. על מנת שהמעשרות שלי כל זמן ששדי לפניך, מכרן לאחר, אף על פי שחזר ולקחן ממנו אין לו מעשרות.

טו ישראל שמכר שדה לכהן, ואמ' לו על מנת שהמעשר שלי ארבע וחמש שנים, מותר. לעולם, אסור, שאין כהן עושה כהן. וכן בן לוי שהוא חייב מעות לישראל, לא יהא גובה לאחרים ומפריש עליו, שאין לוי עושה לוי. מפריש ישראל ברשות לוי וברשות עני, ועושה חשבון באחרונה דברי ר' מאיר. ר' יהודה ור' יוסי ור' שמע' או' אלא אם כן נתן לו עישור. וכהן שמכר שדה לישראל, ואמ' לו על מנת שהמעשר שלי ארבע וחמש שנים, אינו רשאי לנוטעה כרם, ולזורעה סטיס, ולעשותה שדה קנים. לעולם, רשאי ליטעה כרם, ולזורעה סטיס, ולעשותה שדה קנים.
סליק פירקא

פרק ח

א עם הארץ שאמ' לחבר תן לי אגודת ירק אחד, תן לי גלוסקין אחת, ר' יוסי אומ' אינו צריך לעשר. ר' יהודה או' צריך לעשר. רבן שמעון בן גמל' אומ' אם החליף את המעה צריך לעשר.

ב חמשה שאמרו לאחד צא והבא לנו עשר גלוסקין, ועשר אגודות ירק, והביא כל אחד ואחד בפני עצמו, חברים שבהם אין צריכין לעשר אלא על חלקן בלבד.

ג הביא להן מעורבין, חבירים שבהן צריכין לעשר על הכל. נתנו לו אחת יתירה, ר' יהוד' אומ', לשליח. ר' יוסי או', לאמצע.

ד המזמן לחבירו לאכול אצלו, והוא אינו נאמן על המעשר, אמ' מערב שבת, מה שאני עתיד לאכל הוא מעשר זה מעשר עשוי עליו, והשאר מעשר הסמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו, מעשר שיני בצפונו או בדרומו, מחולל על המעות.

ה אמ' ר' יהודה היאך זה מעשר דבר שלא בא לתוך ידו. ומודה ר' יהודה שחוזר ולוקח מקום שלוקח זה. מזגו לו את הכוס, ואמ' מה שאני עתיד לשייר בשולי הכוס, הרי זה מעשר, והשאר המעשר סמוך לו, זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו, מעשר שיני בצפונו או בדרומו, מחולל על המעות.

ו פועל שהיה עושה אצל בעל הבית, והוא אינו מאמינו על המעשר, ר' יוסי או' תנאי בית דין הוא שתהא תרומת מעשר משל בעל הבית, (ותרומת) מעשר שיני משל פועל.

ז הלוקח יין מבין הכותים מערב שבת ושכח ולא הפריש, אומ' שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה, עשרה הבאים אחריהם מעשר ראשון, תשעה הבאים אחריהן מעשר שיני, ומיחל ושותה מיד דברי ר' מאיר. ר' יהודה ור' יוסי ור' שמע' אוסרין. אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה שאם יבקע נודו ששותה טבל. אמ' להם לכשיבקע.

ח היו לו תאינים של טבל בתוך ביתו והוא בבית המדרש, או בשדה, אומר שני תאינים שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה, עשר הבאים אחריהם מעשר ראשון, תשעה הבאין אחריהם מעשר שני.

ט היו דמאי, אומ' מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר, ושאר המעשר סמוך לו, זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו, מעשר שיני לצפונו או לדרומו מחולל על (המעשר) המעות. נוטל תרומה ותרומת מעשר ומניחה במקום המוצנע, אחד תרומה טהורה ואחד טמאה.

י לא יטיף אדם שמן לא לתוך נר חדש, ולא לתוך המדורה, ולא לתוך דבר המאבד, אלא אם כן קורא שם לתרומת מעשר שבה, עד שלא תגיע לארץ.

יא מי שהיו לו עשר חביות של מעשר טבל טמא, ושל מעשר טבל טהור, וראה אחת מהן שנשפכה, או שנתגלתה, אומ' הרי זו תרומת מעשר על תשע אילו. בשמן אסור, מפני שנכסי כהן. אם אמ' הרי זו תרומת מעשר, לא אמ' כלום.

יב ראה אחד שהפריש תרומת ומעשר, ואמ' הריני כמה שאמ' זה, דבריו קיימין. ר' יוסי או' בסמוך תנאי בית דין הוא.

יג המרבה במעשרות, מעשרותיו מתוקנין ופירותיו מקולקלין. הממעט במעשרות מעשרותיו מקולקלין, ופירותיו מתוקנין.

יד קרא שם לשולי חבית, לא ישתה מפיה. לפיה, לא ישתה משוליה, מפני שהמשקין מעורבין. אבל קורא שם לשולי מגורה, ואוכל מפיה, לפיה, ואוכל משוליה.

טו היו לפניו שתי כלכלות של טבל, בזו מאה ובזו מאה, נטלה תרומתן מעושרות זו בזו, הראשונה מעושרת. בשל זו בזו ושל זו בזו, אין הראשונה מעושרת. נוטל שתי תאינים ושני עישורין ועישורו של עישור.

טז מעשרותיהם מעשרות כלכלה בחברתה, קורא שם. נוטל עשרים תאינים מאיזו שירצה. בזו מאה ובזו מאתים, אם מן הקטנה הוא נוטל, נוטל אחת עשרה, ואם מן הגדולה, נוטל את כולה ולא השלים. בזו מאה ובזו אלף, אם מן הקטנה נוטל נוטל שש עשרה, ואם מן (הקטנה) הגדולה נוטל, נוטל את כל הששים. מיכן ואילך לפי חשבון.

יז היתה בידו כלכלה של פירות שאינה מתוקנת, נוטל שתי תשיעיה ותשיעיה תשע, בין שהטבל מרובה על החולין בין שהחולין מרובין על [הטבל, נוטל את כלה חולין כדי תרומת מעשר שבטבל. בין שהמעשר טבל מרוב' על החולין בין החולין מרובין על] מעשר טבל, נוטל כל החולין כדי תרומת מעשר (שביעית) שבמעשר טבל. מאה מעשר ושמונים טבל נוטל תשעים ושנים חסר עישור אחד.

יח מאה מעשר תשעים טבל, נוטל תשעים ושלשה חסר שני עישורין, מיכן ואילך לפי חשבון.

יט המפקיד לוג טבל, אוכל עליו תשעים ותשע והוא, המפקיד לוג מעשר אוכל עליו תשעים. כיצד המפקיד לוג טבל אוכל עליו תשעים ותשע והוא, אומ' לוג שבשולי חבית הרי הוא חולין (והשאר תרומה על הכל).

כ נטל לאכול ונטל לשתות, אומר לוג שבשולי חבית הרי זו תרומה על מינין שבתוך חבית, ושאר המעשר סמוך לו, וזה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו, מעשר שיני בצפונו או בדרומו, מחולל על המעות.

כא כיצד המפקיד לוג מעשר אוכל עליו תשעים, או' לוג שמן שבשולי חבית הרי הוא חולין. (ושאר תרומה על הכל) נטל לאכול ולשתות, אומר מעשרן בדרומן ותרומת מעשרן מינין שבחבית. גמרן ודאי, נותנן לכהן. ספק גמרן ספק לא גמרן, מעשר עליהם וקורא שם למעשרותיהם. כיצד, אם היו של טבל, אומר מעשרן בדרומן ותרומת מעשר בדרום דרומן, אם היו של מעשר טבל, אומר תרומת מעשר בדרום דרומן.

כב מי שהיו לו שתי חביות, אחת של מעשר טבל טמא ואחת של מעשר טבל טהור, מביא שני לגינין וממלא מן זה כדי תרומת מעשר על שתיהם, ומזה כדי תרומ' מעשר על שתיהן, והולך אצל (שתיהן) הראשון, אומ' אם זה מן טמא אין בדבר כלום, ואם זה מן טהור (מן) ה' זה עשוי תרומת מעשר על שתיהן. [והולך אצל השני, ואומר אם מין זה טמא אין ברברי כלום, ואם זה מין טהור, מזה עשוי תרומה ומעשרות על שתיהן] וקורא שם לראשון, וחוזר וקורא שם לשיני. נמצאו שתי חביות מתוקנות.

כג הלגינין אחד של מעשר טבל טמא, ואחד של מעשר טבל טהור, שותה מזה וטובל ושותה מזה וטובל, ושותה משניהם כאחד, וצריך טבילה באחרונה.

כד מי שהיו לו שתי חביות, אחת של מעשר טבל טמא, ואחת של חולין טהורין, מביא שני לגינין וממלא מזה כדי תרומת מעשר על זה, ומזה כדי תרומת מעשר על זה, הולך אצל הראשון, ואומר אם זה טמא אין בדבריי כלום, ואם זה מין טהור עשוי מזה כדי תרומת מעשר על זה. הולך אצל שיני, ואומר אם זה מין טמא אין בדבריי כלום, ואם זה מין טהור עשוי מזה כדי תרומת מעשר על זה. קורא שם לראשון, וחוזר וקורא שם לשיני. נמצאו חביות מתוקנות, והלגינין אחד של מעשר טבל טמא, ואחד של חולין טהורין. שותה מזה וטובל, ושותה מזה וטובל, ושותה משניהם כאחת, וצריך טבילה באחרונה.

סליק פירקא

וחסלת דמאי